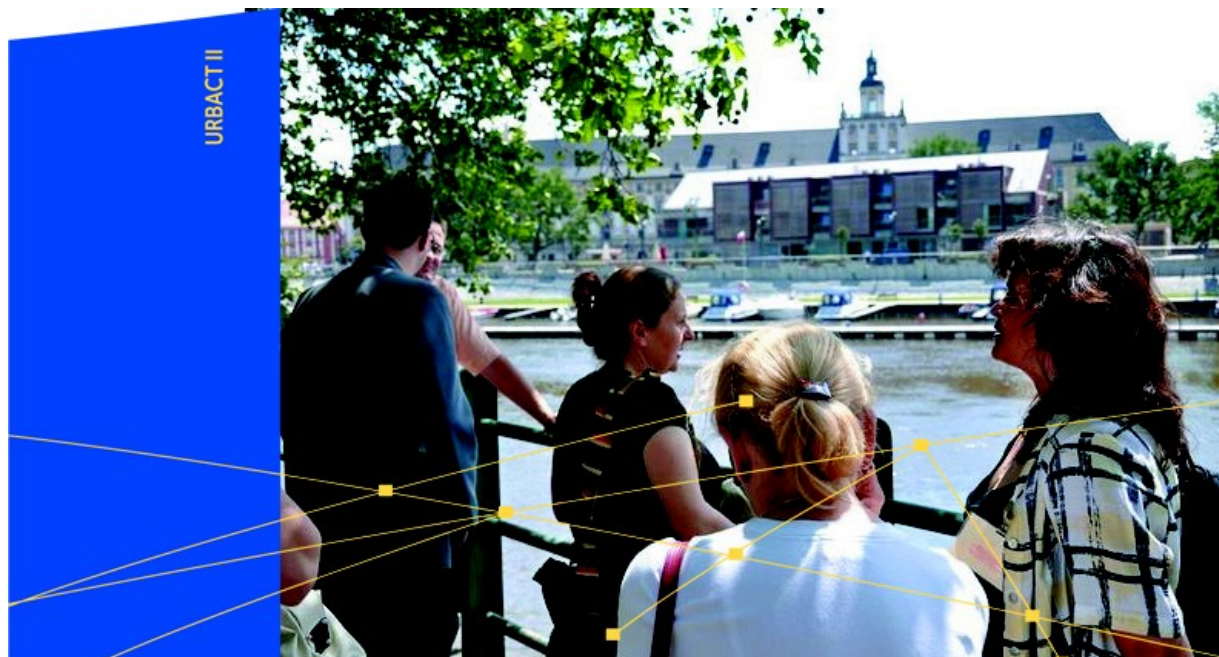

BIULETYN URBACT

marzec 2010

#5

Fot. Piotr Guzek

Wrocław - partner w projekcie URBAMECO

European Union
European Regional Development Fund

Biuletyn URBACT nr 5 – marzec 2010

Poniżej piąte wydanie biuletynu URBACT, który co miesiąc informuje Państwa o aktualnościach związanych z Programem oraz ciekawostkach z europejskich miast.

Z bliska:

Przedsiębiorczość kobiet w świetle kryzysu gospodarczego: wprowadzanie innowacji na poziomie gmin

Streszczenie analizy prof. Gill Scott, Eksperta Wiodącego sieci tematycznej WEED

Wkład zarówno kobiet jak i mężczyzn we wzrost gospodarczy jest coraz szerzej rozpoznawalny w Unii Europejskiej jako czynnik, który może mieć znaczący wpływ. Pomimo rzeczywistego interesu UE, projekty skierowane do przedsiębiorczych kobiet na poziomie europejskim pozostają znaczącą mniejszością. Obecny kryzys gospodarczy może zagrażać rozwojowi zdolności przedsiębiorczych kobiet. Dlatego rozwijanie gminnych strategii wsparcia kobiet-przedsiębiorców wydaje się być ważniejsze niż kiedykolwiek.

W zmianie sytuacji dużą rolę mają lokalne praktyki i strategie. Po pierwsze, sektory, w których kobiety rozwijają swoje firmy to te, które sprawiają, że miasta stają się miejscami atrakcyjnymi do życia i pracy: sektory opieki, handlu, gościnności i wiedzy. Stanowią również ważną część gospodarek nowoczesnych miast, taką jak usługi pomagające pogodzić pracę zawodową i rodzinę. Po drugie, wspieranie kobiecej przedsiębiorczości jest udowodnionym sposobem aktywizacji kobiet z obszarów wykluczenia lub zagrożonych wykluczeniem.

W **Celje, Słowenia**, niektóre z metod wsparcia przez miasto polegały na dostępie do wysokojakościowego i zorientowanego na biznes doradztwa. Doradztwo pomaga kobietom budować wiarę w pozytywną wizję powstania i rozwoju swojej firmy. Na przykład One Stop Shop, zlokalizowany w budynku Urzędu Miasta, zapewnia informację i szkolenia dla przedsiębiorców w każdym aspekcie rozwijania własnej firmy. Skoncentrowano się na zapewnieniu nieodpłatnego, łatwego dostępu on-line do rejestracji i formularzy podatkowych niezbędnych do założenia firmy. Poprzez to znacząco zredukowano koszt rejestracji. Unikalna kombinacja, taka jak One Stop Shop, finansowania, doradztwa biznesowego i znajomość warunków regionalnych podkreśla wartość rozwoju potencjału lokalnego poprzez odpowiednie usługi.

Studia przypadku z *Business Link* z Kent, *Kobiety są Wspaniałe* z Umea, projektu mikro-finansowania z Amiens czy wsparcia uniwersytetu zapewnionego przez radę Santiago pokazują, że:

- Promowanie kultury i warunków dla przedsiębiorczości wśród szerokich rzesz kobiet, włączając w to kobiety najbardziej oddalone od głównego strumienia działań gospodarczych mogą być poparte dobrze zaplanowanymi lokalnymi rozwiązaniami szkoleniowymi

- Zapewnienie wyższej jakości usług finansowych i wspierania biznesu, które łączą podmioty i agencje prywatne, publiczne i niepubliczne, aby ułatwić dostęp kobiet do tych usług i zapewnić trwałe wsparcie, jest możliwe z zaangażowaniem gminy
- Więcej inkubatorów przedsiębiorczości przyjaznych kobietom może powstać w oparciu o partnerstwo gmin, podmiotów gospodarczych i uniwersytetów oraz
- Uzupelnienie zapisów prawa zamówień publicznych o klauzule społeczne może być skutecznym narzędziem poszerzania rynku o firmy rodzinne

Podsumowując, polityka i rozwiązania wprowadzane przez gminy i ich partnerów mają szerokie zastosowanie w efektywnym promowaniu równości płci. I pomimo faktu, że działalność gospodarcza jest wyzwaniem dla każdego, istnieje pewien znaczący potencjał, który można wykorzystać do walki z efektami spowolnienia gospodarczego, stworzyć bazę dla atrakcyjniejszych w przyszłości miast i wykorzystać dynamizm kobiet-przedsiębiorców na drodze wychodzenia z recesji.

Więcej na:

- [Cały artykuł](#) – strona URBACT
- [Projekt WEED](#) – strona URBACT
- [Portret Suzi KVAS: “Zróbcie miejsce kobietom”](#) – strona URBACT

REPORTAŻ:

Miasta europejskiej pracują nad przeciwdziałaniem dyskryminacji ludności romskiej

Roma-Net, jeden z nowych projektów URBACT przedstawia sposoby poprawy integracji populacji romskiej. Roma-Net stawia czoła wyzwaniom – ksenofobii, biedzie, wyłączenia z opieki medycznej, szkolnictwa i rynku pracy – tak dużym jak dyskryminacja, której doświadcza 8 milionów europejskich Romów.

”Na Węgrzech, jak wszędzie, proces społecznej aktywizacji Romów będzie długi i skomplikowany.” Nawet przed pierwszym spotkaniem Lokalnej Grupy Wsparcia w Budapeszcie, Gizella Mátyási, kierownik projektu Roma-Net i dyrektor biura przedstawicielskiego Węgier w Brukseli, mówi wprost. Jej słowa obrazują ekstremalną złożoność problemu i porażkę dziesięcioletniej walki z dyskryminacją Romów na zarówno poziomie europejskim, jak i narodowym w państwach członkowskich.

Wykluczenie w różnych postaciach

Obecnie, wykluczenie społeczne, którego doświadcza ludność romska, ma tę samą twarz w całej Europie. Ich społeczność akumuluje wszystkie czynniki powiązane z biedą, włączając w to młodość, bezrobocie, niski współczynnik skolaryzacji i kwalifikacji zawodowych, ograniczony dostęp do usług opieki medycznej i trudne warunki mieszkaniowe.

Na Węgrzech, tak jak w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej, sytuacja, w której znajduje się 600.000 Romów (6% węgierskiej populacji) pogorszyła się po upadku bloku komunistycznego. Węgierska deputowana do Parlamentu Europejskiego, romskiego pochodzenia, Livia Jaroka wyjaśnia: "Kiedyś Romowie pracowali w fabrykach z nie-Romami i występowały mieszane małżeństwa. Dzisiaj, 80 do 90% Romów na Węgrzech jest bezrobotnych albo pracuje na czarno. Nie ma już wspólnych miejsc, gdzie dwie społeczności mogą się spotkać i podyskutować."

Ta izolacja jest rezultatem przyklejanych "łatek" uprzedzeń oraz kryzysu gospodarczego, który tylko zaostrzył tarcia wewnątrz społeczności. W 2009 roku, antyromskie rasistowskie akty agresji mnożyły się na Węgrzech, ale również w Czechach, Hiszpanii czy we Włoszech.

Fragmentaryczne rozwiązania bez uchwytnych rezultatów

W Budapeszcie, sytuacja społeczna Romów jest generalnie lepsza niż w pozostałej części kraju. Od 2005 roku, miasto zrealizowało kilka inicjatyw związanych ze sprawami społecznymi i zatrudnieniem jako część programu Dekada Aktywizacji Romów (2005-15), który zrzesza 12 państw członkowskich z Węgrami jako jednym z członków założycieli. Jednakże projekty są prowadzone przez wiele podmiotów i pozostają lokalne. „Przed wszystkim” - mówi Gizella Mátyási - “miasto Budapeszt nie wie o nich z powodu dwustopniowego systemu administracyjnego, gdzie zarządzanie lokalne jest prowadzone przez władze dzielnicy.”

Jeśli chodzi o rząd węgierski, to wydał on 553 mln euro w ciągu ostatnich 20 lat na promowanie aktywizacji społecznej Romów. Zanotowano pewien znaczący postęp włączając w to lepszy dostęp do szkolnictwa oraz rozwój programów rolniczych, preferujących zakup nieruchomości nadających się na cele rolnicze. Jednakże efekty są w większości niezadowalające, z dwóch głównych powodów: brak konkretnych działań oraz brak współpracy pomiędzy różnymi podmiotami.

W 2008 roku, głosem Rady Europejskiej, Unia Europejska zaangażowała się w zdefiniowanie wspólnej europejskiej polityki na rzecz Romów. Europa polega na miastach i ich zintegrowanych planach działań konkretnie wspierających ten cel.

Roma-Net: w kierunku nowych idei

W obliczu tak wielkich wyzwań, pierwszą misją, jakiej projekt Roma-Net musi się podjąć, jest zbudowanie międzynarodowej sieci wymiany doświadczeń, która będzie ułatwiać wdrażanie tej wspólnej polityki poprzez dobre praktyki zidentyfikowane w Lokalnych Planach Działania.

Każde miasto partnerskie projektu Roma-Net określiło trzy obszary problemowe do wdrożenia rozwiązań:

- Zapewnienie dostępu do podstawowych usług takich jak opieka zdrowotna, opieka społeczna i zasoby mieszkaniowe
- Promowanie integracji zawodowej poprzez edukację dzieci, aby przerwać cykl, w którym brak kwalifikacji powoduje bezrobocie i biedę
- Tworzenie współpracy społecznej podejmowanej przez i dla społeczności romskiej

W Budapeszcie, Gizella Mátyási widzi w projekcie Roma-Net “pierwszą w historii okazję do zakończenia stanu braku współpracy istniejącej pomiędzy różnymi lokalnymi podmiotami przy budowaniu zintegrowanego planu działania.”

Budapeszteńska inspiracja: Dzielnica 8

Zdeterminowany, aby zharmonizować różnie ograniczone działania obecne, Budapeszt zamierza korzystać z efektów owocnego programu społecznej regeneracji miasta, który jest prowadzony od 1998 roku w stołecznej Dzielnicy 8.

Dzielnicę 8 w większości zamieszkuje populacja romska, a procent bezrobocia jest tu najwyższy w mieście. Dzielnica i jej 12.000 mieszkańców korzystają z 4 programów wsparcia realizowanych równolegle i we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, mieszkańcami i inwestorami. Programy wywarły pozytywny wpływ, m.in. pozwoliły na odnowienie 1.100 mieszkań i stworzenie szkół. Dzielnica 8 będzie służyć jako przykład Lokalnej Grupy Wsparcia, z jej procesem roboczym opartym na pracy zespołowej i działaniami prowadzonymi w nadchodzących latach.

Więcej na stronie projektu [Roma-Net](#)

URBAKTUALNOŚCI:

Zarządzanie metropolitalne: studia przypadku z URBACT

Jakie typy innowacyjnych rozwiązań wprowadzają miasta, aby przełamywać polityczne, finansowe i/lub administracyjne podziały w obszarach miejskich? W jaki sposób angażuje się mieszkańców z zachowaniem systemowej praworządności w kwestiach zarządzania o coraz większym stopniu skomplikowania?

[URBACT CityLab](#) skoncentrowany był na trzech sprawach. Znajdź studia przypadku w relacjach z warsztatów na temat:

- **Zagospodarowanie przestrzenne, mieszkalnictwo i planowanie miejskie ponad granicami**

- **Rozwój gospodarczy i rynki pracy ponad granicami**

Studia przypadku z Eindhoven (Holandia) na temat tworzenia nowych aktywności miejskich poprzez projekt Brainport; z Euroregionu Węgry-Słowacja na temat Funduszu Solidarności

- **Rozwiązania o niskiej szkodliwości dla środowiska naturalnego ponad granicami**

Studia przypadku z Lille (Francja) na temat wykorzystania biogazu w obszarach miejskich; z Heerlen (Holandia) na temat ponownej adaptacji opuszczonych kopalni węgla oraz z Malmö (Szwecja) na temat planów przekształcenia się w miasto neutralne pod względem emisji CO₂

- **Tożsamość i partycypacja mieszkańców ponad granicami**

Studia przypadku ze Słubic (Polska) w Frankfurtu nad Odrą (Niemcy) oraz z Öresund (Dania-Szwecja) na temat konurbacji ponadgranicznych

Działania Krajowego Punktu Kontaktowego

Seminarium „Uczestnictwo młodzieży w procesach rozwoju miasta”

18 lutego 2010 r. w Warszawie odbyło się pierwsze z cyklu seminariów organizowanych przez partnerów Krajowego Punktu Kontaktowego URBACT II (KPK). Tematem spotkania było uczestnictwo młodzieży w procesach rozwoju miasta.

Uczestnikami spotkania byli młodzi ludzie zaangażowani w różnego rodzaju działalność lokalną, poczynając od Młodzieżowych Rad Miasta, po niezależne lub nieformalne organizacje młodzieżowe. Seminarium zgromadziło też burmistrzów i prezydentów zaproszonych miast oraz ekspertów z różnych dziedzin.

W dyskusjach w czasie seminarium przewijał się wielokrotnie wątek konieczności świadomego tworzenia zrównoważonej przestrzeni miejskiej dającej możliwości rozwoju młodym ludziom. Tymczasem wzrost kompetencji młodych ludzi nie przekłada się na polepszenie jakości przestrzeni publicznej i oferty miasta jako miejsca do życia i tworzenia. Tym samym brakuje narzędzi przeciwdziałania odpływowi najbardziej wartościowych jednostek do miejsc, gdzie oferuje im się wyższą jakość życia. Kolejną kwestią, podnoszoną przez Prezesa Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Samorządów Lokalnych, **Wiktora Plesińskiego**, jest konieczność budowania tożsamości lokalnej i wzmacniania idei samorządności. Potrzebna jest zmiana wizerunku władzy wśród młodzieży i wspieranie przez władze samorządowe zmian inicjowanych i realizowanych przez młodych ludzi.

Zdaniem **dr. Adama Kowalewskiego** z Instytutu Rozwoju Miast obecny chaos w przestrzeniach publicznych i ich niedostosowanie do potrzeb współczesnych czasów i mieszkańców jest skutkiem braku polityki miejskiej i wieloletnich zaniechań państwa. Jego zdaniem jakość przestrzeni kształtuje zachowania. Dodatkowo, odczuwalna jest coraz większa potrzeba zmiany języka i sposobu komunikacji z zakresie planowania przestrzennego i rzeczywista partycypacja społeczna.

Pozytywnym przykładem udziału młodych ludzi w procesie planowania i rozwijania miasta może się pochwalić Wodzisław Śląski. Prezydent tego miasta, **Mieczysław Kieca**, opowiedział o budowaniu Młodzieżowej Rady Miasta w oparciu o model niemiecki, tworzeniu przestrzeni informacyjnej do komunikacji z młodymi mieszkańcami i staraniach zwiększania świadomości procesów zachodzących w mieście – bo to zwiększa orientację i akceptację dla działań. Bardzo ciekawą inicjatywą Wodzisławia, przeprowadzoną w formie konkursu już dwukrotnie, jest „Południowa Brama Polski – pracuj, mieszkaj, żyj”. Konkurs przeznaczony jest dla ludzi młodych, absolwentów szkół wyższych, którzy nie ukończyli 35 roku życia oraz posiadają niezbędne dla Miasta kwalifikację lub wiedzę. Główną wygraną w konkursie jest przydział mieszkania komunalnego z pominięciem list kwalifikowania. Oznacza to, że każdy absolwent wyższej uczelni, posiadający wykształcenie magisterskie lub równoważne, jeżeli od uzyskania stopnia magistra nie upłynęło więcej niż 5 lat będzie mógł starać się o szybki przydział mieszkania komunalnego. O tym kto takie mieszkanie otrzyma zadecyduje prezydent miasta, jednak dopiero po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu przez powołaną do tego komisję.

Wodzisław stawia na kontakty bezpośrednie z łodymi i rzeczywistą współpracę nad konkretnymi projektami, a do promowania konkursu i innych aktywności wykorzystuje nowoczesne technologie i m.in. serwisy społecznościowe popularne wśród młodych ludzi. To jest jedno z bardzo skutecznych narzędzi komunikacji, które miasta powoli odkrywają.

Kolejnym kryterium sukcesu jest to, żeby miasta słuchały sugestii młodych ludzi w sposób przyjazny, oferując im sposoby zaangażowania się w dyskusję i co najważniejsze – wybrane pomysły powinny być realizowane. Inaczej młodzież zwątpi w siłę swojego głosu.

Budowanie przyjaznej, kreatywnej przestrzeni oferującej różnorodne szanse młodzieży jest szczególnie istotne w przypadku małych miast. Młodzież wyjeżdżająca z nich w celu dalszej edukacji będzie wracać tylko pod warunkiem, że miasto wypracowało w nich poczucie dumy ze swojej małej ojczyzny i możliwości dobrego życia w tym miejscu. Jeśli młodzi będą mieli poczucie realnego wpływu na swój los i jednocześnie miasto zaoferuje im pewien zakres szans i możliwości oraz dostępność – nie będzie problemu z odpływem najbardziej wartościowych jednostek.

Inny aspekt poruszyła **Iwona Janicka** z Fundacji Aktywności Lokalnej z Puszczykowa – z ich badań wynika, że młodzież z terenów aglomeracji wcale nie ma wielkiej potrzeby mieszkania w dużym mieście i że nie na tym należy koncentrować wysiłki władz. Młodzież chce korzystać z oferty dużych miast, mając jednocześnie możliwość powrotu do siebie. Taki sposób zarządzania mniejszą gminą i transportem publicznym w niej pozwala na zatrzymanie młodych i najbardziej aktywnych ludzi na miejscu. I tuta jest właśnie pole do popisu władz w konsultacjach społecznych – to najbardziej zainteresowana grupa „klientów” powinna współtworzyć choćby rozkłady jazdy autobusów podmiejskich – widząc swój realny wpływ na mniejsze sprawy, być może chętniej zaangażują się w poważniejsze kwestie rozwoju gminy.

Druga część seminarium poświęcona była konkretnym przykładom działań i projektów realizowanych przy udziale młodych ludzi w miastach. Prezentacja **Pragi – Północ** skoncentrowana była na prostych i skutecznych sposobach „wyciągania” dzieci i młodzieży ze struktur biedy i zaniedbania, z jednoczesnym przekazaniem narzędzi zmian dopasowanych do ich potrzeb i zaufania do dzieci. Początkowo proste i niskobudżetowe projekty zaczynają się rozrastać, wciągając w uczestnictwo coraz szerszą społeczność.

Centrum Aktywności Lokalnej z Katowic-Nikiszowca aktywizuje lokalną społeczność identyfikując liderów wśród mieszkańców. Za pomocą małych kroków, które ukazują mieszkańcom realny wpływ na działania miasta w ich dzielnicy, a jednocześnie władzom miasta – zaangażowanie społeczności we wspólny cel, realizują zaplanowane wcześniej projekty.

Ks. Andrzej Augustyński, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Młodzieży zaprezentował genezę i cel powstania Centrum Rozwoju **COM COM ZONE**, które łącząc funkcje obiektu sportowego, centrum kulturalnego, miejsca spotkań wsparcia dla mieszkańców Nowej Huty, stanowi alternatywę spędzania czasu wolnego i aktywności dla młodzieży z tej dzielnicy miasta. Centrum zostało wybudowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego miasta Krakowa i koncernu Acelor/Mittal.

Podczas seminarium prezentowany był przykład projektu aktywizującego młodzież z tzw. „trudnej” dzielnicy **Malmö**. Tam również głównym narzędziem było wyszukanie lokalnych liderów, którzy byli pośrednikami urzędników w pracy z mieszkańcami. Z ich pomocą zbudowano centrum młodzieżowe, według projektu i zapotrzebowania młodzieży, z młodzieżą zaangażowaną bezpośrednio w

wykończenie obiektu. Daje im to wiarę w siłę i skuteczność własnego głosu i wychowuje przyszłych liderów mających wpływ na sprawy ważne dla całej dzielnicy.

Przykład **Łaskiego Forum Młodzieżowego Aktywni** pokazuje, że nie ma potrzeby powoływania formalnych młodzieżowych Rad Miasta – która w Łasku została rozwiązana. Grupa młodzieży stworzyła nieformalną grupę i w miarę swoich możliwości działa na rzecz aktywności młodych w mieście. Z czasem działania grupy zostają zauważone i docenione przez władze, choć proces ten jest bardzo powolny.

Prezes Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Samorządów Lokalnych podkreślił, że młodym ludziom działającym w MRM trzeba pomóc organizacyjnie i przeszkolić ich w działaniach na rzecz społeczności lokalnych, w przeciwnym wypadku mogą sobie nie poradzić. Przykłady wskazują, że przy niewielkim wsparciu władz samorządowych młodzieżowe organizacje są w stanie aktywnie uczestniczyć w procesie planowania rozwoju miast stanowiąc istotny element lokalnej samorządności.

*Biuletyn jest materiałem przygotowywanym przez
Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT
na podstawie informacji przesyłanych przez Sekretariat Programu.*

Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT – Polska

tel. 061 633 50 61
fax: 061 633 50 60
email: info@urbact.pl
www.urbact.pl

Partnerzy Projektu

Instytut Rozwoju Miast

ul. Cieszyńska 2
30-015 Kraków
www.irm.krakow.pl

Związek Miast Polskich

ul. Robocza 46A
61-517 Poznań
www.zmp.poznan.pl

**Śląski Związek Gmin
i Powiatów**

ul. Stalmacha 17
40-058 Katowice
www.silesia.org.pl

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

